

“Zo Gewoon...”

Waterleiding in Koedijk.

Waarom.

In 1919 werd door het Provinciaalbestuur van Noord-Holland een waterleidingbedrijf opgericht om iedere inwoner van hygienisch betrouwbaar drinkwater te voorzien. Hiertoe werden bestaande bedrijven als Zaandam en Alkmaar door de provincie opgekocht en uitgebreid. De doelstelling was een buizenet aan te leggen waarop elk woonhuis een aansluiting zou moeten nemen. Niet elke inwoner van een gemeente stond te trappelen om een aansluiting op een waterleiding. Men beschikte veelal over voldoende regenwater en een enkeling had een bronwaterinstallatie (in de volksmond nortonwater genoemd). Pas toen het gemeentebestuur in haar verordening had opgenomen dat er een aansluitplicht was, ging het waterleidingbedrijf over tot aanleg van een buizenet. Een en ander werd bespoedigd door de buitengewoon droge weersgesteldheid van 1921. In de duinen bij Bergen was al een productie pompstation gebouwd. Hier werd duinwater opgepompt, gezuiverd en het buizenet in gepompt. April 1924 werd er overeenstemming bereikt met de gemeente Koedijk voor de aanleg en reeds in de maand november 1924 kwam de hoofdaanvoerleiding gereed tussen Alkmaar en het pompstation te Bergen. Deze leiding werd gelegd langs de Oostelijke Kanaaloever naar Schoorldam. De doelstelling was om de bedrijfszekerheid voor de waterlevering aan Alkmaar en Den Helder te vergroten. Bovendien werd met deze leiding de voorziening van de kom der gemeente Koedijk tot stand gebracht.

Aanleg van een waterleiding

Vanaf dit moment werd de mogelijkheid geboden om een aansluiting te krijgen op deze leiding, zodat men niet langer afhankelijk was van de regenbak. Tevens werd de gemeente de gelegenheid geboden in het buizenet brandkranen te plaatsen om de vele stolpboerderijen met hun rieten daken te beschermen bij een eventuele brand.

Wilt gij niet afhankelijk zijn van den regenval, sluit

U dan aan bij het

Provinciaal Waterleidingbedrijf van Noordholland.

Er werden er 12 geplaatst bij de aanleg. Het eerstejaar werden reeds 258 percelen aangesloten, waarvan 211 woonhuizen, 45 woonhuizen in combinatie met een bedrijf (boerderijen) en 2 algemene voorzieningen (school en fabriek). In het jaarverslag van 1924 is een brief opgenomen van een Stoomzuivelfabriek, waarin het volgende werd vermeld.

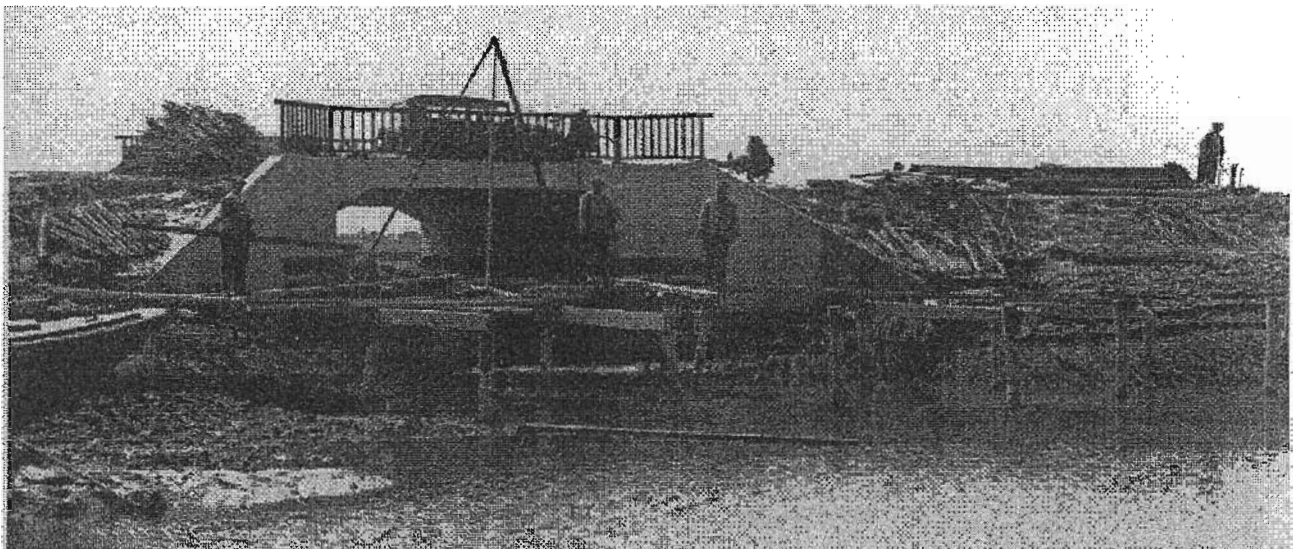
Wij zijn vast overtuigd dat de waterleiding ons voordeel aanbrengt;

- 1. doordat wij minder loon uitgeven voor ketelbikken.*
 - 2. door minder ketelsteen, kleiner kolenverbruik.*
 - 3. door vooruitgang van de kwaliteit van boter en kaas, n.l. voordat wij leidingwater gebruikten, kregen wij onze boter vele malen 2e klas gekeurd met de opmerking "watersmaak". Zoolang wij leidingwater gebruiken, is de boter steeds eersteklas gekeurd.*
 - 4. wij behoeven het leidingwater niet op te pompen.*
 - 5. minder last van roesten van melkbakken en gereedschappen.*
- Wij gebruiken het water voor ketelvoeding, boterwaschwater en voor het reinigen van melkbakken, gereedschappen enz.*

Voor het schrobben en spoelen van de vloeren wordt ander water gebruikt.

Aldus de brief, die eigenlijk een mooie vorm van propaganda was voor die tijd.

Wat ook een grote drijfveer was, om een aansluiting te verkrijgen op de waterleiding was de grote kans op besmetting met de Typhus, een ziekte met veelal dodelijke afloop. De statistieken laten ook duidelijk zien, dat na de aanleg van een waterleiding de kans op besmetting aanmerkelijk terugliep, van 1151 gevallen in 1919 tot 279 gevallen in 1925. Dit werd tevens bewerkstelligd door de zuivelindustrie die met schonere producten werkten en een strengere controle door keuringsdiensten.

Aanleg transportleiding door de Diepsmeer, onder de brug is het dorp Koedijk te zien...

De gebruikers:

Het aantal aansluitingen vermeerderde zich in 1925 met 53 woonhuizen en 9 gemengde aansluitingen tot 320. In 1926 kwamen daar weer 37 woonhuisaansluitingen bij. In een eenvoudige tabel is een groei van het aantal aansluitingen weergegeven.

jaartal	huishoudelijk	gemengd	bijzonder	totaal
1924	211	45	2	258
1926	301	54	2	357
1928	349	64	4	417
1930	400	69	7	476
1932	416	63	9	488
1934	422	69	8	499
1936	433	72	6	511
1938	443	71	6	519
1940	440	75	6	521

De kosten van het water.

In het begin van drinkwater levering werd niet bij elke afnemer een meter geplaatst om het verbruik te controleren. Men betaalde toen naar het aantal inwoners en het aantal vloeroppervlaktes die er waren. Wel werd er 's winters gecontroleerd of er wegens bevriezingsgevaar geen water verspild werd. Gerekend naar oppervlakte betaalde men tot 50 m² voor 48 m³ water. Voor meerdere oppervlaktes tot 250 m² rekende men extra 8 m³ water per 10 m² en vervolgens 1 m³ per 10 m².

Voorts werd in rekening gebracht:

1. voor elke badkuip 60 m³
2. voor een douche 60 m³
3. voor een toilet 32 m³
4. voor elk extra toilet 16 m³
5. voor tuinsproeien tot maximaal 300 m²

werd voor een oppervlakte van 50 m² of minder een waterverbruik van 16 m³ berekend. Voor elke 50 m² meer kwam daar nog 8 m³ bij.

De hoeveelheden water werden à **f 0,25 per m³** in rekening gebracht, maar mocht blijken dat er na het nemen van een controle meting meer werd verbruikt dan het abonnement toestond, werd dit verrekend à **f 0,40 per m³**.

Bij instellingen en bedrijven werd een watermeter geplaatst, met een minimum hoeveelheid water a **f 0,25 per m³**. Tevens betaalde men voor de huur van de meter.

Anno 2000 is de waterprijs gestegen tot bijna f 3,00 per m³. Dit is in 75 jaar het tienvoudige van de beginprijs. Hoewel alle prijzen van het levensonderhoud gestegen zijn, is die van water redelijk op peil gebleven.

Bluswater. Zoals reeds vermeld, werd er bij de aanleg van de hoofdleiding rekening gehouden met het plaatsen van brandkranen. In 1924 stonden er dan ook 12 op strategische plaatsen. Dit aantal werd in 1928 verhoogd naar 14 en in 1930 naar 21. Helaas heeft de brandweer van Koedijk meerdere malen gebruik moeten maken van deze voorziening, waarbij veelal grote schade het gevolg was.

Tot slot. Vandaag de dag is het ondenkbaar dat er leven is zonder deugdelijk drinkwater. Het hele bestaan is afhankelijk van dit levenselixer. We vinden het **zo gewoon** dat de kraan water geeft, maar wat hieraan voorafgaat is bij de meeste mensen onbekend terrein. Was men vroeger blij als het regende, want dan werd de voorraad aangevuld, heden ten dage heeft men het liever droog en laat de kraan lopen.